

MOTION

2015-10-15

Motion av Tara Twana (s) om äldres tandhälsa

Stockholm har en snabbt växande och åldrande befolkning. Munhälsan har blivit markant bättre de senaste fyrtio åren men är ojämnt fördelad i befolkningen. Inom en femårsperiod kommer antalet personer över 70 år växa med nästan 20 procent i Stockholms län. Ett område som vi behöver fokusera mer på är äldres tandhälsa. Tandhälsa riskerar att bli en klassfråga. Vi måste ge äldre möjlighet till god tandhälsa och regelbunden tandbehandling.

En fortsatt förväntad positiv utveckling av tandhälsan i Sverige betyder att om tio år kommer ett stort antal personer åttio år eller äldre att ha många egna tänder kvar. Det kräver fler och mer komplicerade konstruktioner som kräver tandvårdsinsatser. Svensk tandvård har i decennier framgångsrikt arbetat med förebyggande åtgärder. Ett resultat av det är just att andelen äldre med egna tänder ökar. Med stigande ålder blir emellertid många alltmer beroende av stöd och hjälp för att klara den dagliga tillvaron. Risken är då stor att den regelbundna tandvårdskontakten uteblir och förmågan till egenvård sviktar.

När munhälsan hos äldre brister kan det bland annat leda till smärta, undernäring, annan kroppslig sjukdom, tandförluster och därmed försämrad livskvalitet. Dålig tandhygien av de äldres tänder innebär också en ökad risk för andra sjukdomar så som lunginflammation och hjärtsjukdom. Lunginflammation är en av de vanligaste dödsorsakerna hos äldre människor på sjukhus och på särskilda boenden, med en dödlighet på cirka 25 procent hos de som insjuknar. Studier har entydigt visat att förbättrad munhygien väsentligt kan minska risken att insjukna eller dö i lunginflammation. Trots detta är munvård inte alltid en självklar eller prioriterad del av omvårdnaden av äldre.

Om vi inte ger modern och relevant tandvård till den här patientgruppen kommer det på sikt att leda till ökade samhällskostnader, eftersom en misskött munhälsa leder till ett försämrat allmäntillstånd. Det kommer också att innebära ökat lidande för dessa sköra patienter. För personer inskrivna på kommunernas särskilda boenden, personer med hemsjukvård och vissa funktionshindrade finns i tandvårdslagen¹ erbjudande om uppsökande munhälsobedömning. Det är lättare att nå äldre inskrivna på boenden med förebyggande tandvård än personer med hemsjukvård. Vad kan vi göra för få en bättre munhälsa hos våra äldre? Socialdemokraterna kan konstatera att det finns stora kunskapsluckor när det gäller munhälsan hos äldre. Forskning inom detta område bör fokusera på hela omvårdnadsteamet och skapa en samsyn som kan ge goda resultat och bidra till hållbara lösningar. Ett område som behöver utforskas är den äldres egna upplevelser

¹ Tandvårdslagen från 1999 (§ 8a)

och önskemål om sin munhälsa och munvård. Kopplingen till munhälsa och livskvalitet borde också vara ett ämne för vidare forskning. Det är också oklart hur äldres tandvård, vård- och omsorgsinsatser bör organiseras och struktureras så att kunskap om munhälsa och tandvård når alla och ger en effekt på äldres munhälsa.

Ansvarsfördelningen mellan kommun och landsting kan innebära att nödvändiga insatser faller mellan olika vårdprofessioner utan att lämpliga åtgärder uppmärksammas och genomförs. Gränsdragningsproblematiken bidrar också till osäkerhet för patienter och anhöriga.

Med anledning av ovanstående föreslås:

- att* ge förvaltningen i uppdrag att komma med förslag på hur landstinget tillsammans med kommunerna i länet kan skapa förutsättningar för hälso- och sjukvården, kommunerna och tandvården att tillsammans ta fram ny kunskap kring äldres munhälsa
- att* ge förvaltningen i uppdrag att komma med förslag på hur hälso- och sjukvården, kommunerna och tandvården ska samverka kring riktade förebyggande munhälsoinsatser riktat till äldre som bor hemma där möjligheterna till ökade insatser av dietister som ett stöd i hemtjänstens verksamhet ska analyseras

Stockholm den 15 oktober 2015

Tara Twana (s)